

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LỤC VĂN THÁI

**NGHIÊN CỨU TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG NGOẠI KHÓA VỀ “DÒNG
ĐIỆN XOAY CHIỀU” VẬT LÝ LỚP 12 THPT BAN CƠ BẢN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ GIÁO DỤC HỌC

THÁI NGUYÊN - 2011

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LỤC VĂN THÁI

**NGHIÊN CỨU TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG NGOẠI KHÓA VỀ “DÒNG
ĐIỆN XOAY CHIỀU” VẬT LÝ LỚP 12 THPT BAN CƠ BẢN**

**Chuyên ngành: Lý luận và phương pháp giảng dạy Vật lý
Mã số: 60 14 10**

LUẬN VĂN THẠC SĨ GIÁO DỤC HỌC

**Người hướng dẫn khoa học:
PGS.TS. Nguyễn Thị Hồng Việt**

THÁI NGUYÊN - 2011

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực tôi đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của các thầy giáo, cô giáo, các đồng nghiệp, bạn bè, người thân. Với những tình cảm chân thành và trân trọng nhất, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới cô giáo PGS.TS. Nguyễn Thị Hồng Việt đã tận tình đóng góp những ý kiến quý báu giúp tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu, khoa sau đại học, khoa Vật lý, các thầy cô giáo giảng dạy cùng toàn thể các bạn học viên lớp cao học K.17 trường ĐHSP – ĐHTN đã tận tình giảng dạy, góp nhiều ý kiến quý báu cho tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu khoa học và làm luận văn.

Tôi cũng xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, các thầy cô giáo của trường THPT Chuyên Bắc Kạn đã tạo điều kiện cho tôi hoàn thành luận văn này.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2011

Tác giả

LỤC VĂN THÁI

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa có ai công bố trong một công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2010

Tác giả

LỤC VĂN THÁI

MỤC LỤC

Trang phụ bìa.....	i
Lời cam đoan.....	ii
Lời cảm ơn.....	iii
Mục lục.....	iv
Danh mục các chữ viết tắt.....	vii
Mở đầu.....	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục tiêu của đề tài.....	3
3. Đối tượng nghiên cứu.....	3
4. Giả thuyết khoa học.....	3
5. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	3
6. Phạm vi nghiên cứu.....	3
7. Phương pháp nghiên cứu	4
8. Đóng góp của luận văn	4
9. Cấu trúc và nội dung của luận văn	4
CHƯƠNG I. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG NGOẠI KHÓA NHẪM RÈN LUYỆN TÍNH TỰ LỰC CHO HỌC SINH THPT.....	5
1.1 Tổng quan về lĩnh vực nghiên cứu.....	5
1.2 Nghiên cứu cơ sở lý luận và thực tiễn về.....	6
1.2.1 Một số nội dung lý luận dạy học ở trường phổ thông	6
1.2.1.1 Mục tiêu , nhiệm vụ, nguyên tắc dạy học ở trường phổ thông.....	8
1.2.1.2 Các vấn đề chung về hình thức tổ chức dạy học ở trường PT.....	9
1.2.1.3 Các nhiệm vụ cơ bản của dạy học vật lý ở trường phổ thông.....	11

1.2.2 Lí luận về hoạt động ngoại khóa.....	12
1.2.2.1 Vai trò của hoạt động ngoại khóa	12
1.2.2.2 Vị trí của hoạt động ngoại khóa ở trong các hình thức tổ chức dạy học ở trường phổ thông	13
1.2.2.3 Các đặc điểm của hoạt động ngoại khóa vật lí	13
1.2.2.4 Nội dung của hoạt động ngoại khóa	14
1.2.2.5 Các hình thức tổ chức hoạt động ngoại khóa	15
1.2.2.6 Phương pháp dạy học hoạt động ngoại khóa vật lí	21
1.2.2.7 Quy trình tổ chức hoạt động ngoại khóa	23
1.2.2.8 Các phương tiện hỗ trợ tổ chức hoạt động ngoại khóa.....	25
1.2.3 Tính tự lực trong hoạt động nhận thức của HS THPT	27
1.2.3.1 Khái niệm tính tự lực	27
1.2.3.2 Các loại tự lực	27
1.2.3.3 Cấu trúc của tự lực.....	28
1.2.3.4 Vai trò của tính tự lực trong việc hình thành nhân cách.....	28
1.2.3.5 Những biểu hiện của tính tự lực	30
1.2.3.5 Tiêu chí đánh giá tính tự lực	32
1.2.2.6 Các biện pháp phát huy tính tự lực.....	33
1.3.1 Thực trạng về hoạt động ngoại khóa ở một số trường trên địa bàn tỉnh Cao Bằng	33
1.3.1.1 Mục đích điều tra.....	33
1.3.1.2 Phương pháp điều tra	34
1.3.1.3 Đối tượng điều tra	34
1.3.1.4 Kết quả điều tra	34
1.3.1.5 Nguyên nhân của thực trạng nói trên và một số giải pháp.....	36
KẾT LUẬN CHƯƠNG I	37
CHƯƠNG II : TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG NGOẠI KHÓA VẬT LÍ VỀ “ DÒNG ĐIỆN XOAY CHIỀU ” NHẪM RÈN LUYỆN TÍNH TỰ LỰC CHO HS LỚP 12 THPT	39

2.1 Tiến trình hoạt động ngoại khóa nhằm phát huy tính tự lực của HS trung học phổ thông	39
2.2 Mục tiêu chuẩn kiến thức, kĩ năng mà HS cần đạt được khi HS học phần “ Dòng điện xoay chiều ” lớp 12 THPT	41
2.1.1. Mục tiêu về kiến thức.....	41
2.1.2. Mục tiêu về kĩ năng	41
2.1.3. Mục tiêu về thái độ học tập	41
2.3 Đề xuất tiến trình hoạt động ngoại khóa nhằm phát huy tính tự lực của HS về “ Dòng điện xoay chiều ” vật lí lớp 12 ban cơ bản	42
2.3.1 Ý định sư phạm chung khi xây dựng quy trình tổ chức hoạt động ngoại khóa về “ Dòng điện xoay chiều” vật lí lớp 12 ban cơ bản	42
2.3.2 Đề xuất các nhiệm vụ hoạt động ngoại khóa về chương “Dòng điện xoay chiều”.....	43
2.3.3 Hình thức và phương pháp tổ chức hoạt động ngoại khóa	52
2.3.4 Dự kiến những khó khăn mà HS gặp phải trong khi thực hiện nhiệm vụ và phương pháp hướng dẫn HS	55
KẾT LUẬN CHƯƠNG 2	57
CHƯƠNG 3 THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	59
3.1. Mục đích của thực nghiệm sư phạm	59
3.2. Đối tượng và thời gian thực nghiệm sư phạm.....	59
3.3. Phương pháp thực nghiệm sư phạm.....	59
3.4. Phân tích diễn biến và đánh giá kết quả thực nghiệm sư phạm.....	59
3.4.1. Sau đây chúng tôi trình bày việc tổ chức hoạt động ngoại khóa tại trường THPT Cao Bình.....	59
3.4.2 Sơ bộ đánh giá tính khả thi của quy trình đã lập.....	70
3.4.3 Sơ bộ đánh giá hiệu quả của hoạt động ngoại khóa.....	71
KẾT LUẬN CHƯƠNG 3.....	72
KẾT LUẬN CHUNG CỦA LUẬN VĂN.....	73
TÀI LIỆU THAM KHẢO	75

NHỮNG TỪ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

GV	Giáo viên
HS	Học sinh
SGK	Sách giáo khoa
SBT	Sách bài tập
THPT	Trung học phổ thông.

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Để đáp ứng xu thế phát triển và hội nhập của thế kỷ XXI, nhiều nước trên thế giới đã và đang quan tâm đến vấn đề đổi mới giáo dục phổ thông và giáo dục đại học. Ở nước ta trong những năm qua, công cuộc đổi mới giáo dục đã được Đảng, nhà nước và toàn xã hội quan tâm. Hiện nay, ngành giáo dục đang tích cực triển khai đổi mới một cách mạnh mẽ, đồng bộ, toàn diện về cả mục tiêu, nội dung, phương pháp, phương tiện dạy học, cũng như phương pháp kiểm tra đánh giá kết quả học tập của học sinh (HS) để tạo ra được những lớp người lao động mới mà xã hội đang cần. Đó là con người có khả năng đáp ứng được những đòi hỏi của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

Luật Giáo dục 2005 đã nhấn mạnh tầm quan trọng của việc đổi mới giáo dục phổ thông: *"phương pháp giáo dục phổ thông phải phát huy tính tích cực, tự giác, chủ động, sáng tạo của HS; phù hợp với đặc điểm của từng môn học, lớp học; bồi dưỡng phương pháp tự học, khả năng làm việc theo nhóm; rèn luyện kỹ năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn, tác động đến tình cảm, đem lại niềm vui hứng thú học cho HS"* Nghị quyết 40/ 2000/ QH10 của Quốc hội khóa X có đề cập đến vấn đề *"Khắc phục những hạn chế của chương trình, sách giáo khoa, tăng cường tính thực tiễn, kỹ năng thực hành, năng lực tự học, coi trọng kiến thức xã hội và nhân văn, bổ xung những thành tựu khoa học và công nghệ phù hợp với khả năng tiếp thu của HS"* [22].

Những định hướng chỉ đạo của Đảng và nhà nước là đúng đắn, tuy nhiên quá trình thực hiện các cấp giáo dục, các cơ sở đào tạo, các trường còn hạn chế, thiếu sót và bất cập, do đó trong định hướng phát triển giáo dục – đào tạo giai đoạn năm 2006 – 2010, Đảng ta đã xác định *"Ưu tiên hàng đầu cho việc nâng cao chất lượng dạy và học"*.

Qua điều tra thực tế, chúng tôi thấy: Việc dạy và học theo chương trình mới đã có nhiều ưu điểm. Tuy nhiên, dạy học nội khoá vẫn còn rất nặng nề,

chưa kích thích được sự hứng thú học tập và chưa phát triển được năng lực sáng tạo của HS. Do vậy, để đạt được mục tiêu đã đề ra của nền giáo dục, cần phải đa dạng hoá các hình thức tổ chức hoạt động học tập của HS, trong đó hoạt động ngoài giờ trong đó hình thức tổ chức hoạt động ngoài giờ là một hình thức cần được quan tâm. Đây là một hình thức dạy học mang lại hiệu quả cao nhưng hiện nay chưa được chú trọng ở các trường phổ thông nước ta. Nó không những giúp HS củng cố các kiến thức đã học ở nội khoá mà còn giúp đào sâu, mở rộng kiến thức, phát huy tính tích cực, sáng tạo của HS. Đây là những điều mà nội khoá làm chưa tốt do điều kiện thời gian, phương tiện dạy học hay do sức ép thi cử.

Qua tìm hiểu tình hình tổ chức hoạt động ngoại khóa tại địa bàn tỉnh Cao Bằng hình thức tổ chức hoạt động ngoài giờ chưa được quan tâm đúng mức: việc tổ chức chưa được thường xuyên, nếu có thì cũng chỉ là cá biệt, không theo qui định nào mà chỉ theo ý định của GV.

Qua quá trình nghiên cứu SGK lớp 12 có nhiều kiến thức về phần điện học và phần từ học có nhiều phần gắn liền với đời sống hàng ngày như các đoạn mạch xoay chiều, công suất, hệ số công suất, truyền tải điện năng, động cơ điện, máy phát điện ...Đặc biệt, trong định hướng công nghiệp hóa hiện đại hóa đất nước thì nâng cao hệ số công suất, giảm tổn thất điện năng khi chuyển tải, khi sử dụng và tình trạng thiếu điện đang là vấn đề cấp thiết hiện nay. Trong dạy học nội khóa phần điện học và phần từ học do điều kiện thời gian HS chưa có cơ hội rèn luyện nhiều kỹ năng và các thao tác làm thí nghiệm thiếu sự hứng thú trong học tập và không được rèn luyện nhiều tư duy sáng tạo.

Qua tìm hiểu các đề tài nghiên cứu việc tổ chức hoạt động ngoại khóa vật lý cho đối tượng HS trung học phổ thông như: Trần Hữu Phước (2007), *Nghiên cứu việc tổ chức ngoại khóa về cơ học chất lưu chuyển động nhằm phát triển tính tích cực, sáng tạo của HS THPT*; Nguyễn Hương Lan – 2007; Ngô Thị Bình (2009), *Nghiên cứu việc tổ chức hoạt động ngoại khóa về Tĩnh học vật rắn ở lớp 10 THPT nhằm phát huy tính tích cực và phát triển năng lực sáng tạo của HS...*Nhưng ở các phần khác nhau trong chương trình vật lý và chưa có đề tài